

Handläggare
Mårten Unbeck
Telefon: 08-50835786

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 22 april 2025

Yttrande över remiss av Revidering av program för inköp

Remiss från Kommunstyrelsen, KS 2024/553

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat ett reviderat förslag på Stockholm stads program för inköp på remiss.

De viktigaste förändringarna i förslaget är

- Inköpsmålen (rätt kvalitet, sunda affärer och kostnadseffektivitet) utgör grunden för programmets sakområden.
- Dispositionen har ändrats för att tydliggöra organisation och ansvar för inköp inom staden.
- Nya avsnitt har lagts till eller förstärkts inom områdena välfärdsbrott, miljö och klimat, säkerhet, beredskap, riskanalys samt kontroll och uppföljning.
- Behovet av samordning och samarbete inom staden har förtydligats.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig generellt positiv till de gjorda revideringarna. Förvaltningen har synpunkter bland annat på att det inte framgår hur samverkan och samordning ska ske i de olika delar som bidrar till exempelvis sunda affärer. Vad gäller frågan om hur bolag och förvaltningar ska samverka saknar förvaltningen en tydlig process. Förvaltningen anser vidare att en detaljerad rapporteringsväg, en plan för en tydligare eskaleringsprocess, och en definierad process för samarbete med andra myndigheter borde tas fram för att säkerställa att välfärdsbrott upptäcks och att lämpliga åtgärder vidtas.

Förvaltningen anser också att kontroll och uppföljning är en så central och viktig del i inköpsarbetet att detta borde lyftas upp som ett eget avsnitt eftersom det berör samtliga områden som rätt kvalitet, sunda affärer och kostnadseffektivitet.

Bakgrund

I budget 2024 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att revidera Stockholms stads program för inköp 2020-2023. I enlighet med uppdraget ska ett särskilt fokus finnas på hur nämnder och bolagsstyrelser kan arbeta proaktivt och strukturerat för att motverka ekonomisk brottslighet och oegentligheter inom upphandlade verksamheter. Även frågor kopplade till beredskap inom inköp och upphandling ska beaktas.

Stadsledningskontoret har även sett ett behov av att revidera nuvarande program för inköp utifrån den utveckling som skett inom upphandling och inköp de senaste åren. Upphandling och inköp har generellt sett getts en tydligare och ökad betydelse för möjligheten för offentliga organisationer att uppnå olika samhällsliga mål. Mot bakgrund av att inköpsarbetet har fått en ökad strategisk betydelse i stadens verksamheter, har detta avspeglats i det reviderade programmet för inköp.

Kommunstyrelsen har bitt arbetsmarknadsnämnden yttra sig över Stockholms stads program för inköp. Arbetsmarknadsnämnden ska inkomma med sitt yttrande till Kommunstyrelsen senast den 30 april 2025.

Ärendet

Programmet är ett styrdokument som anger inriktningen för inköpsarbetet i samtliga nämnder och bolagsstyrelser inom staden. Programmet ska tillsammans med övriga styrdokument och målen i Agenda 2030 vara vägledande i att driva samhällsutvecklingen i en kvalitativ och hållbar riktning med inköp som verktyg.

Förslaget till det reviderade programmet bygger i flera delar på innehållet i det nuvarande programmet för inköp. Dispositionen i programmet har dock ändrats, i första hand för att förtydliga organisation och ansvar gällande stadens inköpsarbete. Stadens inköpsmål har också fått utgöra grunden för dispositionen av programmets olika sakområden.

De tre inköpsmålen är följande:

- rätt kvalitet
- sunda affärer
- kostnadseffektivitet.

De viktigaste ändringarna som har gjorts i programmet jämfört med nuvarande Stockholms stads program för inköp 2020-2023 är följande:

- Inköpsmålen, istället för kommunfullmäktiges inriktningsmål, utgör i huvudsak grunden för dispositionen av programmets sakområden.
- Dispositionen har ändrats för att tydliggöra organisation och ansvar för inköp inom staden.
- Nya avsnitt har lagts till eller förstärkts inom områdena välfärdsbrott, miljö och klimat, säkerhet, beredskap, riskanalys samt kontroll och uppföljning.
- Behovet av samordning och samarbete inom staden har förtydligats.
- Behov av planering, samordning och kostnadseffektivitet inom stadens investeringsverksamhet har lyfts fram.
- Avsnitt rörande allmänhetens insyn har tagits bort, då detta nu är inkluderat i *Program med mål och riktlinjer för utförare av kommunala angelägenheter*.
- Specifik giltighetstid har tagits bort.

Genomgående för förslaget till reviderat program är att fortsatt betona inköpsarbetets strategiska betydelse, vikten av en stärkt och aktiv avtalsförvaltning med uppföljning och kontroll samt ett stadsövergripande samarbete för ett effektivt inköpsarbete.

Utöver detta betonas ansvaret för varje nämnd och bolagsstyrelse att säkerställa att det finns tillräckliga resurser och kompetens inom den egna organisationen för att bedriva ett effektivt inköpsarbete för att uppnå stadens mål.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Staben för strategi och samordning vid arbetsmarknadsförvaltningen. Ekonomistaben, Jobbtorg Stockholm, och Vuxenutbildning Stockholm har deltagit i ärendets beredning.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen vill inledningsvis välkomna de förändringar som genomförs i förslaget till revidering av program för inköp. Att utgångspunkten är inköpsmålen, istället för kommunfullmäktiges inriktningsmål, leder till en förbättring och skapar större klarhet.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill påtala att staden borde överväga att genomföra incitamentsdrivna upphandlingar som syftar till att skapa en win-win-situation där både beställaren och leverantören gynnas av att uppnå bättre leveranser och i slutändan bättre resultat. Förvaltningen anser att till exempel belöningsmekanismer, som

bonusar eller delad kostnadsbesparing bör övervägas att införas för att stimulera innovation, effektivitet och hög kvalitet.

I förslaget till program framhålls på flera ställen vikten av att verksamheterna i staden samverkar och samordnar inköp. Till exempel framförs i avsnittet ”Sunda affärer” att staden ska samordna krav och villkor för att få en stark och entydig röst gentemot marknaden och att där det bedöms nödvändigt ska samarbete gällande uppföljningen ske mellan stadens nämnder och bolag för att uppnå störst effekt. Arbetsmarknadsförvaltningen vill här framhålla att ambitionen förvisso är god och delar uppfattningen att sådan samverkan måste utvecklas, men det framgår inte hur sådan samverkan och samordning ska ske i de olika delar som bidrar till exempelvis sunda affärer. Vad gäller frågan om hur bolag och förvaltningar ska samverka saknas en tydlig process. En möjlighet är att fortsätta utvecklandet av kategoristyrning. Förvaltningen anser att detta bör tydliggöras i programmet.

Arbetsmarknadsförvaltningen noterar att förslaget till program främst inriktar sig på att förebygga risker (såsom vikten av transparens, effektivitet och ekonomisk stabilitet hos leverantörer) och på uppföljning och kontroll. Dessa aspekter är centrala i inköpsarbetet, men eftersom staden redan idag kan ha avtal med oseriösa aktörer är en viktig aspekt att det finns tydliga åtgärder för hur medarbetare ska agera vid misstanke om eller upptäckt av välfärdsbrott. Förvaltningen anser här att en detaljerad rapporteringsväg, en plan för en tydligare eskaleringsprocess, och en definierad process för samarbete med andra myndigheter borde tas fram för att säkerställa att eventuella brott kan utredas och att lämpliga åtgärder vidtas.

Arbetsmarknadsförvaltningen noterar också att under avsnittet ”Inledning” anges att ”väl utvecklad beställarkompetens, gemensam kravprofil i upphandlingar samt uppföljning och kontroll är avgörande framgångsfaktorer för ett effektivt inköpsarbete”, men att avseende kontroll och uppföljning så finns det bara ett kortare stycke under avsnittet om ”Sunda affärer”. Förvaltningen anser att kontroll och uppföljning är en så central och viktig del i inköpsarbetet att detta borde lyftas upp som ett eget avsnitt eftersom det berör samtliga områden som rätt kvalitet, sunda affärer och kostnadseffektivitet. I alla dessa områden behövs kontroll och uppföljning.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill slutligen också framhålla att under avsnittet ”Informationssäkerhet” borde belysas att informationsklassningsprocessen och de åtgärder som kommer av

den ofta är ett tidskrävande moment som behöver beaktas tidigt i processen.

Förvaltningen har inga övriga synpunkter på förslaget.

Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Karina Uddén	Amanda Broman
Arbetsmarknadsdirektör	Avdelningschef
Arbetsmarknadsförvaltningen	Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

1. Stockholms stads program för inköp.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Förvaltningschef	2025-04-09